

KATEDRA BLÍZKÉHO VÝCHODU

**Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Tobiáše Smolíka s názvem
Regulace volného času v raně moderní knize stanov židovské obce v Třebíči
aneb „Žertování, lehkovážnosti a nemravnost“**

Autor ve své diplomové práci rozebírá knihu stanov židovské obce v Třebíči (Pinkas ha-kahal Trebits) z let 1674-1803, který je uložen v Ústředním archivu pro dějiny židovského národa v Jeruzalémě. Nezabývá se však tímto normativním pramenem jako celkem, ale soustředil se na ty články, které se zaměřují na regulaci volného času příslušníků dané židovské obce. Tyto předpisy pak také porovnává s celozemskými stanovami Šaj takanot. Budeme-li chtít práci „zaškátulkovat“, jde spíše o práci z oblasti sociologie, respektive historické sociologie, než o historiografické dílo zabývající se dějinami každodennosti, ve skutečnosti jde však o dílo interdisciplinární, protože autor musel prokázat znalosti i z hebraistiky a judaistiky, včetně odborné literatury.

Na základě rozboru trebičských stanov se autor zaměřil především na festivitní kulturu, hazardní hry, konzumaci kávy a vycházky a promenády. Zjištěné poznatky pak zasazuje do širšího kontextu. Přestože jde o pramen zaměřený do vnitřku židovské komunity, on i diplomatova práce pak přináší řadu podnětů pro další studium a srovnávání v širším, nejenom židovském rámci.

Následující připomínky je pak třeba brát jako doporučení pro případné další prohloubení tématu, protože v zásadě překračují téma diplomové práce:

- první připomínka se týká terminologie: autor zřejmě pod vlivem angličtiny používá pojem „raně moderní“, v zásadě nejde o chybu, bylo by však vhodnější používat termín „raný novověk“ ve všech odvozených tvarech, aby nedošlo k záměně s termínem „moderní dějiny“, který v českém kontextu znamená dějiny 19. a 20. století;
- bylo by dobré více zohlednit historické postavení trebičské židovské komunity v rámci dějin daného místa, zde jde především práce Rudolfa Fišera, které mnohdy přináší řadu podrobností z každodenního života;
- čtenáři by pak pomohl orientovat se v prameni nějaký stručný obsah analyzovaného pinkasu, alespoň chronologickým výčtem norem, je-li možné něco takového sestavit.
- na Moravě se ustanovení obecně regulující hazardní hry, ale i tanec a „prásky“ objevují v usneseních zemského sněmu již v 16. století.

To však nic nemění na tom, že diplomová práce splnila cíl, který si vytkla a její úroveň je více než nadstandardní.

Témata k obhajobě:

- na s. 30 cituje diplomant práci z oblasti Pruska 18. století, která v očích majority Židům přisuzuje „amuzikálnost“, není tedy na místě – vzhledem k dokladům, které sám diplomant snesl (s. 30 a dále), ale i k dalším pramenným dokladům, které známe konkrétně z Moravy, kdy Židé hráli nejen křesťanům, ale také při veřejných židovských procesích – jednoznačněji formulovat odmítnutí názoru o „amuzikálnosti“ Židů?

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

KATEDRA BLÍZKÉHO VÝCHODU

- velmi široké může být téma vztahu vrchnosti a židovské obce, zde se jen omezme na postavu „židovského rychtáře“ jakožto představitele židovské samosprávy na jedné straně, ale na druhé straně zástupce vrchnosti, jíž byl odpovědný. Židovský rychtář mimo jiné vykonával policejní funkce v dnešním slova smyslu, a přestože na Moravě hrál jako představitel židovské obce významnou roli a konkrétně v Třebíči je také doložen, diplomová práce jej nezmiňuje. Jaké pro to má autor vysvětlení?
- podobně jako hudebníci, také majitelé židovských palíren a nálevení nacházeli své „klienty“ mezi křesťany, v práci popisované pasáže stanov logický řeší dopady těchto jevů na vnitřní vztahy v židovské komunitě. Existuje v trebičských stanovách alespoň nějaký náznak, který by se zabýval vztahem těchto a jim podobných profesí k okolnímu křesťanskému světu?

Závěrem tedy musím konstatovat, že diplomová práce Tobiáše Smolíka nejen, že splňuje formální i obsahové požadavky, ale rozvíjí naše znalosti o vnitřních poměrech židovské komunity v raném novověku a může posloužit jako podnět k dalšímu bádání. Proto ji **doporučuji k obhajobě** a navrhuji klasifikaci stupněm **výborně**.

V Brně dne 28. srpna 2020.

Mgr. Pavel Kocman, Ph.D.